

Доктрина соціально-натуралістичної юриспруденції може бути використана, зокрема, для вдосконалення концепції професійної підготовки юристів, яка б передбачала не лише вивчення позитивного законодавства, а й формування правової культури юристів, заснованої на принципі верховенства законів природного права.

Література

1. Гроций Гуго. О праве войны и мира. М., 1994. – 784 с.
2. Костенко О.М. “Нові очі” для нового часу (про соціальний натуралізм). Луцьк : Терен, 2022. 128 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-509-2-13>

АДАПТАЦІЯ ПРАВНИЧОЇ НАУКИ ДО ВИКЛИКІВ ВІЙНИ, ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ТА ЗМІН У ПРАВНИЧІЙ ОСВІТІ

Котов Вячеслав Володимирович

бакалавр курсант 2-го курсу,

*Харківський національний університет внутрішніх справ
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

У сучасному світі юридична професія стикається з безпрецедентними викликами, включаючи збройні конфлікти, глобальні кризи, гібридні загрози, масову міграцію та освітні реформи. В Україні ці виклики посилюються після повномасштабного вторгнення Російської Федерації у 2022 році, що зумовило необхідність переосмислення функціонування всієї системи правової та правової освіти [1, с. 4]. Право вже не є лише навчальною дисципліною, а стало активним чинником національної безпеки, національної правової автономії та інтеграції в європейський правовий простір [2, с. 7].

Сучасна правова освіта потребує модернізації змісту, методів та інститутів. За змістом реформи вводять до шкільних програм зміст з міжнародного гуманітарного права, захисту прав людини під час війни, правового регулювання кризових ситуацій. Методологія передбачає використання сучасних методів навчання: платформ дистанційного навчання, симуляцій, кейсів з реальними прикладами війни [3, с. 57]. Інституційно юридичні школи потребують мобільності, міжнародної підтримки та безперервності викладання в нестабільному середовищі [4, с. 21]. Війна змусила вчених-юристів звернутись до нових питань: правового оформлення воєнного стану, визначення воєнних злочинів, правових аспектів репарацій, повернення окупованих територій [5, с. 9].

Правові дослідження також стали майданчиком для спілкування з суспільством: юристи беруть участь у публічних дебатах, роз'яснюють

громадянам механізми правового захисту, готують аналітичні документи для державних органів [6, с. 28].

Юридичні школи світу беруть участь у створенні єдиного правового простору через міжнародні консорціуми, спільні дослідницькі платформи, участь у реєстрації воєнних злочинів у Міжнародному кримінальному суді та правозахисні організації [7, с. 16]. Варто зазначити, що застосування криміналістики під час війни супроводжується зростанням інтересу до таких тем, як цифрова трансформація правової системи, етика в надзвичайних ситуаціях, правове регулювання військової техніки, особливо дронів та штучного інтелекту [8, с. 233].

В умовах війни та глобальної нестабільності правова наука набуває нових якостей: стає не лише засобом підтримки правового порядку, а й основою для розбудови правової стабільності, суспільної довіри, інституційної пам'яті. Завданням сучасної юридичної освіти є підготовка фахівців, здатних діяти в невизначених правових умовах, приймати рішення в кризових ситуаціях, нести відповідальність за правову культуру в постконфліктному суспільстві [9, с. 88].

Література

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 28. – Ст. 240.
2. Аналітична доповідь Національної академії правових наук України. – Харків: Право, 2023. – 112 с.
3. Київська школа права. Збірник методичних рекомендацій для викладання правничих дисциплін в умовах воєнного стану. – Київ, 2023. – 72 с.
4. Рекомендації Ради Європи щодо академічної мобільності в умовах надзвичайних ситуацій // CEPEJ Studies. – 2022. – № 34. – С. 20–29.
5. Журнал «Юридична наука». – 2022. – Спецвипуск «Право і війна». – С. 5–18.
6. Звіт Центру правових рішень «Право під час війни». – Київ, 2023. – 44 с.
7. European Journal of International Law. – 2023. – Vol. 33, № 2. – P. 12–35.
8. Martti Koskeniemi. The Politics of International Law. – Cambridge: Cambridge University Press, 2011. – 389 p.
9. International Legal Education in Times of Crisis / Ed. by J. Klabbers. – The Hague: T.M.C. Asser Press, 2022. – 214 p.